

WARSAWA PŁOCK OLSZTYN

CZŁOWIEK – DUCHOWOŚĆ – WYCHOWANIE

Międzynarodowa Konferencja Naukowa
z udziałem gościa specjalnego
Anselma Grüna OSB

3 – 5 października 2019

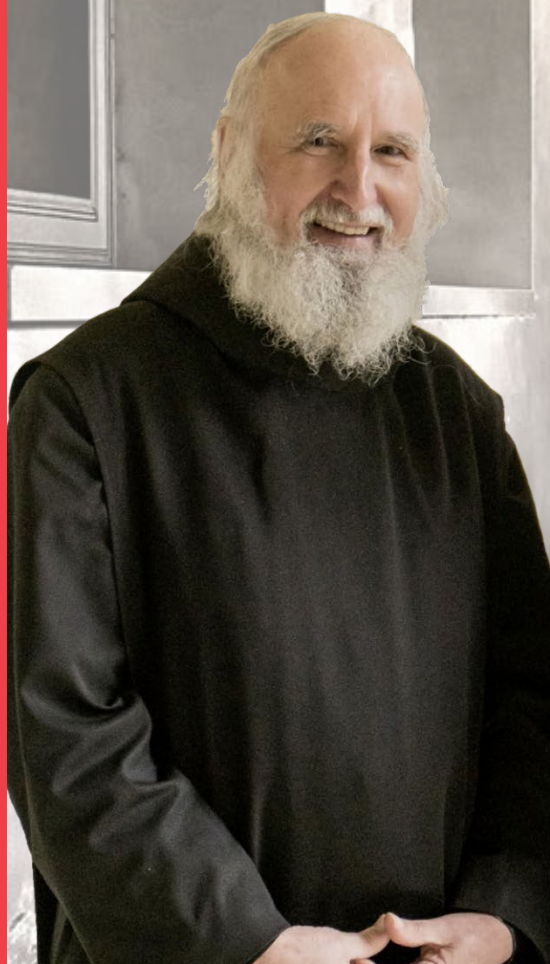
WARSAWA PŁOCK OLSZTYN

DNI ANSELMA GRÜNA

Warszawa, 3 – 4 października 2019

Płock, 4 października 2019

Olsztyn, 5 października 2019

Temat przewodni
dni Anselma Gröna

CZŁOWIEK – DUCHOWOŚĆ – WYCHOWANIE

„Ludzi prowadzić
– życie budzić”

Anselm Gröna

ANSELM GRÜN

Anselm Grün – benedyktyn opactwa w Münsterschwarzach, teolog, pisarz, jako duszpasterz towarzyszy ludziom w poszukiwaniu duchowości.

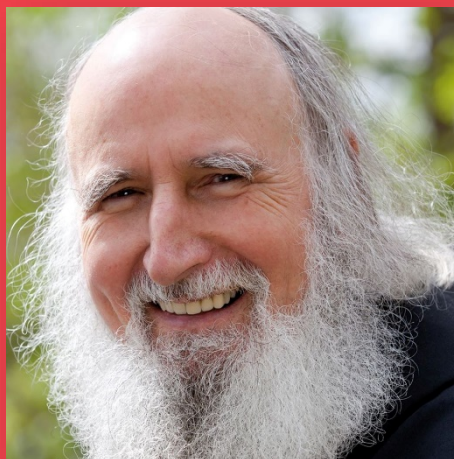

Foto: Vier-Türme-Verlag, Andrea Göppel
w miejscu: Kloster Münsterschwarzach

Anselm Grün urodzony 14 stycznia 1945 roku w miejscowości Junkershausen koło Bad Neustadt, wychował się w miejscowości Lochham, niedaleko Monachium. Maturę zdał w Würzburgu w 1964 roku. W tym samym roku wstąpił do opactwa benedyktyńskiego w Münsterschwarzach. W latach 1965 – 1971 studiował filozofię i teologię w St. Ottilien oraz w Rzymie w Sant' Anselmo. Święcenia kapłańskie przyjął w 1971 roku. Pracę doktorską z teologii napisał pod kierunkiem benedyktyna o. Magnusa Löhrera na temat „Zbawienie przez krzyż. Wkład Karla Rahnera we współczesne

pojmowanie zbawienia”. Studia ekonomiczne odbył na Uniwersytecie w Norymberdze. Od 1970 roku brał udział w kursach medytacji oraz dynamiki grupowej. Kursy psychologiczne odbywał w ośrodku Rütte niedaleko Todtmoos w Szwarzwaldzie – z Grafem Dürckheimem. Od 1975 roku zajmuje się zagadnieniem monastycznych tradycji oraz powiązaniem ich z psychologią Carla Gustawa Junga. W 1977 roku zostaje ekonomem opactwa Münsterschwarzach. Od 1991 roku pełni posługę kierownika duchowego w domu rekolekcyjnym dla duszpasterzy i osób zakonnych w sytuacjach kryzysowych.

Anselm Grün należy do zakonu benedyktyńskiego, ale – co należy podkreślić – przeszedł wszechstronne wykształcenie z filozofii, teologii, psychiatrii czy psychologii z wyraźnymi elementami pedagogiki. W wymiarze teologicznym styka się z myślą klasyczną opartą na dziele św. Tomasza z Akwinu oraz nowymi tendencjami teologicznymi podkreślającymi wolność człowieka wierzącego. Chodzi o przedstawicieli „la nouvelle théologie”, m.in. Francuzi: dominikanin Yves Congar oraz jezuita Henri de Lubac. Po stronie nowego nurtu stali także niemieckojęzyczni teolodzy – uznany dogmatyk Karl Rahner oraz bardziej kontestatorski Hans Küng. Uzupełniali to grono Teilhard de Chardin, jak również Hans Urs von Balthasar. W czasie studiów rzymskich poznaje ewangelicką teologię Gerharda Ebelinga, Jürgena Moltmanna, Wolfharta Pannenberg, a w późniejszym czasie Paula Tillicha. Grün jest zafascynowany nową myślą teologiczną, dobrze korespondującą z reformą Kościoła,

która przebiegała równolegle z protestami młodych pokolenia 1968 roku. Jego młodzieńczy radykalizm znajduje wyraz w przyjęciu surowej reguły św. Benedykta. Zgłębia dzieła klasyki mistycznej św. Jan od Krzyża czy Teresy Wielkiej. Poznaje twórczość nowych mistyków, jak przeor Taizé Roger Schutz, Thomas Merton, Charles de Foucauld. Poprzez wykłady w trakcie seminariów zaczerpnięte głównie z dzieł Josefa Piepera oraz Karla Rahnera dociera do niego nauka św. Tomasza z Akwinu. Formację duchową uzyskuje według tradycji benedyktyńskiej. Następnie odkrywa mistycyzm „ojców pustyni” i pozostaje pod jego silnym wpływem.

W spekulatywnej strukturze poszukiwań szczególna rola inspiracyjna przypada Rahnerowi. Wychodząc od tradycyjnej teologii, nie tworzy jednak nowej, zrywającej całkowicie z otrzymanym dziedzictwem. Rahner podjął zadanie przeniknięcia oraz zrozumienia dogmatyki, aby mówić w niej o naturalnej religijności duszy. Tym samym na nowo zainteresował wielu religijnością i chrześcijaństwem. Grün dokonał podobnego kroku.

W dialogu z filozofią Martina Heideggera, przejętą nie bez wpływu Rahnera, a także z innymi znaczącymi myślicielami XX wieku (m.in. wieku Jean-Paul Sartre, Albert Camus, Gabriel Marcel, Joseph Marechal, Maurice Blondel, Ludwig Wittgenstein, Herbert Marcuse, Hans Jonas czy Max Horkheimer) czyni tradycję otwartą na współczesne pytania. Formuluje ją w taki sposób, że wytrzymuje ona krytykę stając się atrakcyjną dla współczesności. Odkrył na nowo bogactwo wczesnej tradycji chrześcijaństwa IV-VI wieku. Zafascynował się także psychologią Carla Gustawa Junga, którą zgłębił z wielką dokładnością. Połączenie mistyki z psychologią zaowocowało poruszającym przekazem duchowości „ojców pustyni”.

A. Grün podejmuje szeroko zakrojoną działalność, która jest praktyczną aplikacją jego teorii. Z ogromnym rozmachem angażuje się w praktykę poprzez konferencje, seminaria, kursy, spotkania tematyczne, szkolenia, towarzyszenie grupowe oraz indywidualne, wydawanie książek, publikowanie

artykułów, szerokie wykorzystanie przekazu medialnego. Stworzone przez niego wspólnoty czy instytucje, w swej działalności wychowawczo-pastoralnej formują człowieka w sposób integralny. Przykładami takich konkretnych dzieł są: dom rekolekcyjny dla kapłanów oraz osób zakonnych prowadzony od 1991 roku wraz z psychologiem dr Wunibaldem Müllerem; dom dla gości jako miejsce prowadzenia wykładów oraz seminariów weekendowych; szkolenia tematyczne podejmowane dla pracowników firm i banków; od 2003 roku także podróże z wykładami w wielu krajach Europy oraz świata. W przygotowaniu są także nowe projekty i aktualne tematy dotyczące wydarzeń z życia Kościoła i świata.

Należy on do grona myślicieli religijnych powiązanych z chrześcijaństwem. Twórczość tego popularnego niemieckiego pisarza i zakonnika przyciąga uwagę rzeszy czytelników, staje się przedmiotem zainteresowania badaczy z wielu dziedzin nauki dotyczących człowieka. Charakter jego twórczości – co jest szczególnie ważne – niejednokrotnie przekracza nie tylko granice

konfesyjnych przynależności, lecz także dziedzinowych kompetencji. Jest autorem licznych publikacji z zakresu teologii, duchowości, psychologii oraz teorii wychowania. Liczba jego książek przekracza 300 tytułów o łącznym nakładzie 19 mln egzemplarzy, przetłumaczonych na 35 języków. Jest to imponujący dorobek pisarski wskazujący na ogromne zapotrzebowanie odbiorców, a należy dodać, że publikacje te są stale wznawiane. Czytelnikami jego przesłania są osoby pochodzące z różnych kultur, języków, środowisk, często o odmiennych poglądach oraz zróżnicowanym wykształceniu. W świetle powyższego rodzi się wniosek, że myśli Grüna wydają się dotyczyć ważnych zagadnień w życiu człowieka, które występują powszechnie oraz dotyczą jego istotnych potrzeb. Pomimo poświęconej uwagi przedstawicieli wielu środowisk akademickich – zainteresowanych poglądami Grüna – brakuje opracowań naukowych, które dotyczyłyby fenomenu jego twórczości i zapotrzebowania na nią

na tak wielką skalę we współczesnym świecie.

Jego dorobek pisarski dotyczący tematyki edukacyjno-wychowawczej oraz duszpastersko-terapeutycznej sytuuje się w obszarze teologii duchowości oraz psychologii religii i duchowości jako dyscyplin zaangażowanych w praktyce, to jednak pozostaje otwarty na osiągnięcia innych nauk, w tym pedagogiki. Nauczanie i działalność podejmowana przez Grüna na licznych polach (pisarstwo, nauczanie, terapia, resocjalizacja, duszpasterstwo itp.) ma wiele wspólnego z pedagogiką religii poprzez podejmowanie zagadnień dotyczących edukacji oraz wychowania, opartych na wartościach chrześcijańskich lub wypływających z założeń doktryny chrześcijańskiej, w poszukiwaniu właściwego sposobu wspierania rozwoju człowieka. Podejmuje on teoretyczne analizy podstaw egzystencji oraz intrapsychoicznej złożoności człowieka w kontekście uwarunkowań społeczno-religijno-kulturowych, w celu odnalezienia drogi dla jego integralnego rozwoju do pełni człowieczeństwa.

W twórczości Grüna od początku występuje wyraźne zainteresowanie człowiekiem w całej złożoności psychospołecznej procesu wychowawczego. Jego badania osadzone są w realiach konkretnej egzystencji człowieka, uwzględniają potrzebę czasu oraz kultury, w której on żyje. W obszarze swoich zainteresowań i badań naukowych Grün konsekwentnie dokonuje opisu i analizy ekspresji ludzkiej duchowości, osadzonej w kontekście społecznym i głęboko humanistycznym. Zakres jego zainteresowań dotyczy poszukiwania

drogi realizacji pełni człowieczeństwa zarówno od strony określenia zasad i założeń teorii, jak i w praktycznym wymiarze nauczania i towarzyszenia zainteresowanym (wychowankom i wychowawcom). Grün jest zwolennikiem poszerzenia procesu wychowania człowieka o perspektywę integralnego rozwoju, której źródła dostrzega w nauce chrześcijańskiej. Wartości zawarte w Biblii oraz tradycji chrześcijańskiej stanowią podwaliny budowy drogi ku spełnionemu człowieczeństwu.

Źródło: <https://www.anselm-gruen.de/>

Anselm Grün

HONOROWY PATRONAT KONFERENCJI

HONOROWY PATRONAT
MARSZAŁKA SENATU
STANISŁAWA KARCZEWSKIEGO

PATRONAT HONOROWY WICEPREMIERA,
MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
JAROSŁAWA GOWINA

PATRONAT HONOROWY
KARD. KAZIMIERZA NYCZA
METROPOLITY WARSZAWSKIEGO

PATRONAT HONOROWY
KONFERENCJI
EPISKOPATU POLSKI

PATRONAT HONOROWY
ABP JÓZEFA GÓRZYŃSKIEGO
METROPOLITY WARMIŃSKIEGO

PATRONAT HONOROWY
MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO
ADAMA STRUZIKA

PATRONAT HONOROWY
MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKIEGO-MAZURSKIEGO
GUSTAWA MARKA BRZEZINA

PATRONAT HONOROWY
STAROSTY PŁOCKIEGO
MARIUSZA BIEŃKA

PATRONAT HONOROWY REKTORA
UNIWERSYTETU KARDYNAŁA
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
KS. PROF. STANISŁAWA
DZIEKOŃSKIEGO

PATRONAT HONOROWY
REKTORA UNIWERSYTETU
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
PROF. RYSZARDA GÓRECKIEGO

PATRONAT HONOROWY
REKTORA
PWSZ W PŁOCKU
PROF. MACIEJA SŁODKIEGO

KOMITET NAUKOWY KONFERENCJI

prof. zw. dr hab. Jarosław MICHALSKI	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku Przewodniczący Komitetu Naukowego
prof. zw. dr hab. Bogusław ŚLIWERSKI	Uniwersytet Łódzki
ks. prof. zw. dr hab. Stanisław DZIEKOŃSKI	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
prof. Dr Ulrich BARTOSCH	Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt
prof. dr hab. Arndt BÜSSING	Universität Witten/Herdecke
prof. dr hab. Anna FIDELUS	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
prof. zw. dr hab. Zbigniew KWIECIŃSKI	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
prof. Dr hab. Manfred CASSENS	FOM Hochschule für Oekonomie & Management, München
prof. zw. dr hab. Krystyna CHAŁAS	Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie
prof. Dr Irina CHELYSHEVA	Uniwersytet Ekonomiczny w Rostowie,
prof. dr Jose Manuel CHILLON LORENZO	Uniwersytet w Valladolid (Hiszpania)
prof. dr hab. Anna DARGIEWICZ	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
prof. dr hab. Maksym GON	Uniwersytet w Równem (Ukraina)
ks. prof. dr hab. Dariusz KROK	Uniwersytet Opolski
prof. dr hab. Walentyna ŁOZOWIECKA	Państwowa Akademia Nauk Pedagogicznych w Kijowie
prof. DDr. Kathrin MAIER	Katholische Stiftungsfachhochschule, München
prof. dr hab. Guglielmo MALIZIA	Universitas Pontificia Salesiana, Rzym
prof. Dr. Gerald MANN	FOM Hochschule für Oekonomie & Management, München
prof. zw. dr hab. Zbigniew MAREK	Akademia Ingatianum w Krakowie
prof. Dr Uto MEIER	Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt
prof. Dr Galina MIKHALEVA	Uniwersytet Ekonomiczny w Rostowie,
prof. Dr Ona MONKEVIČIENE	Litewski Uniwersytet Nauk o Wychowaniu
ks. prof. dr hab. Jan NIEWĘGŁOWSKI	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

- prof. dr hab. **Michał NOWOSIELSKI** Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku
- prof. Dr **David RYBAK** Uniwersytet Karola w Pradze
- prof. dr hab. **Barbara ROZEN** Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
- prof. Dr **Jana STARA** Uniwersytet Karola w Pradze
- prof. Dr hab. **Janusz SURZYKIEWICZ** Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt
- prof. dr hab. **Imre SZÍJÁRTO** Uniwersytet Nauk Stosowanych im. Eszterházy Károly w Egerze
- prof. Dr hab. **Joachim THOMAS** Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt
- prof. Dr **Fritz WEIDMANN** Universität Augsburg
- prof. dr hab. **Marek ŻMUDZIŃSKI** Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

KOMITET ORGANIZACYJNY KONFERENCJI

prof. zw. dr hab. **Jarosław MICHALSKI**

prof. dr hab. **Anna FIDELUS**

prof. dr hab. **Janusz SURZYKIEWICZ**

dr **Zdzisław KUNICKI**

dr **Zbigniew KULESZ**

dr **Tomasz ŻURAWLEW**

mgr **Anna BORKOWSKA**

mgr **Monika WOLIŃSKA**

UNIWERSYTET KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO W WARSZAWIE
KATEDRA FILOZOFII WYCHOWANIA
KATEDRA PSYCHOLOGICZNYCH PODSTAW PEDAGOGIKI
KATEDRA RESOCJALIZACJI I PROFILAKTYKI SPOŁECZNEJ

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W PŁOCKU
KATEDRA NAUK SPOŁECZNYCH

UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE
KATEDRA NAUK O RODZINIE
KATEDRA FILOLOGII GERMAŃSKIEJ

Proponowana międzynarodowa konferencja realizowana będzie w trzech modułach związanych różnymi miejscami: UKSW Warszawa, PWSZ Płock, UWM Olsztyn. Wszędzie z udziałem gościa specjalnego **Anselma Grüna OSB**. Jej wiodący temat brzmi **CZŁOWIEK - DUCHOWOŚĆ - WYCHOWANIE**.

Warunkiem otrzymania certyfikatu uczestnictwa w międzynarodowej konferencji jest udział w przynajmniej jednym z proponowanych modułów.

I. MODUŁ KONFERENCJI REALIZOWANY W WARSZAWIE

będzie miał miejsce w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w dniach **3-4 października 2019 roku**.

Temat: **DUCHOWOŚĆ W EDUKACJI**

II. MODUŁ KONFERENCJI REALIZOWANY W PŁOCKU

odbędzie się w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w dniu **4 października 2019 roku**.

Temat: **DUCHOWOŚĆ A ODPOWIEDZIALNOŚĆ W PRACY I BIZNESIE**

III. MODUŁ KONFERENCJI REALIZOWANY W OLSZTYNIE

odbędzie się w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w dniu **5 października 2019 roku**.

Temat: **DUCHOWOŚĆ I KOMUNIKACJA WE WSPÓŁCZESNEJ RODZINIE**

Tematyka konferencji

CZŁOWIEK – DUCHOWOŚĆ – WYCHOWANIE

Okres ponowoczesny związany z szybkimi przemianami ustrojowymi obejmującymi zarówno sferę polityczną, społeczno-ekonomiczną, edukacyjną i cywilizacyjną, postawił przed człowiekiem wiele skomplikowanych problemów dotyczących jego egzystencji. Dzisiaj nie ulega już wątpliwości, że nie jesteśmy przygotowani na nieprzejrzystość, ambiwalencję świata. Współczesny człowiek narażony jest na ciągły stres i poczucie braku wpływu na własne życie, braku poczucia bezpieczeństwa. Przykładów takich sytuacji można przywoływać bardzo wiele, czerpiąc z codziennych doświadczeń. Każdego dnia człowiek staje wobec konieczności wyborów, które są tym trudniejsze, bo często nie znajdują wsparcia w przeszłości, w przykładach osób najbliższych i sam musi tworzyć własną tożsamość na „ruchomych piaskach”. Wszystko to staje się szczególnego rodzaju powodem, by problem duchowości człowieka, jego rozwoju duchowego – jako fundamentalnych w życiu jednostki – uczynić przedmiotem poważnego namysłu, zwłaszcza w kontekście wszechogarniającego procesu globalizacji.

Podjęty temat konferencji wynika

więc z potrzeby interdyscyplinarnego, wieloaspektowego namysłu nad znaczeniem duchowości w życiu człowieka, w procesie jego rozwoju i wychowania. W dyskursie dotyczącym duchowych podstaw wychowania znajdujemy się bowiem ciągle w sytuacji, która można określić jako: między ufnością a ryzykiem.

Rozwój człowieka bowiem nie może być traktowany jako jakaś forma „dialektycznej syntezy” czynników biologicznych i wpływów kulturowych. Istotną jego cechą jest bowiem zawsze indywidualny i subiektywny charakter. Ta „indywidualność i subiektywność” oznacza, że rozwój człowieka może być ujmowany jako pochodna pewnej subiektywnej perspektywy poznawczej. Oszacowując wtedy zaistniałe w swoim życiu sytuacje z różnych punktów widzenia i nadając faktom znaczenia, tworzy jakby własną teorię – własną koncepcję swojego rozwoju. Człowiek chce zrozumieć doświadczenia, które są jego udziałem. Zatem ani dziedziczność, ani dojrzewanie czy uczenie się nie wystarczają do zrozumienia wszystkich aspektów rozwoju. Bez wprowadzenia dodatkowych kategorii, wykraczających poza biologię i środowiskowe

uwarunkowania, nie sposób pojąć swoistości rozwoju człowieka – jego sił rozwojowych i ich dynamiki. Osiągnięcie każdego poziomu potrzeb można by określić jako wynik dokonujących się wyborów, a cały rozwój, jako kierowaną naszymi aktami „wolnej woli” „drogę wzwyż”. Istota człowieczeństwa kryje się w powołaniu do rozwoju.

Podobnie koncepcja logoteorii i logoterapii E. V. Frankla, założyciela i przedstawiciela trzeciej szkoły wiedeńskiej psychoterapii w nurcie egzystencjalnym, wskazuje na potencjał rozwojowy zawarty w posiadaniu sensu życia. Czynniki biologiczne, psychiczne czy środowiskowe mogą determinować naturę ludzką, ale nie są w stanie odebrać wolności decyzji. Autor odwołuje się do wymiaru duchowego jako struktury integrującej i nadrzędnej w dokonywanych wyborach życiowych człowieka.

Duchowość jako dyspozycja człowieka stanowi potencjał, który może się rozwijać w ciągu całego życia. Życie duchowe jest konstruktem złożonym i wielowymiarowym i wpisuje się w pragnienia, obawy, nadzieje, pytania będące udziałem każdego człowieka. Zasadne jest zatem rozpatrywanie duchowości z perspektywy różnych dyscyplin. Każda z nich wnosi specyficzny wkład i wzbogaca rozumienie duchowości. W tym kontekście duchowość, podobnie jak wiele innych pojęć podstawowych dla

rozumienia przez człowieka otaczającego świata i swego miejsca w tym świecie (czego przykładami jest pojęcie czasu czy zdrowia), ma charakter interdyscyplinarny. Duchowość jako konstrukt psychologiczny odpowiada za specyficzny sposób funkcjonowania osoby ludzkiej, obejmującego zarówno aktywność obserwowalną, jak i doświadczenie wewnętrzne. Doświadczenie duchowe pociąga za sobą zmianę postawy, rodzaj nawrócenia. Taka przemiana wymaga niewątpliwie aktywności człowieka.

Człowiek bowiem nie może zrozumieć samego siebie z jakiegokolwiek innej perspektywy niż perspektywa duchowa. Jeśli na przykład ktoś kontaktuje się z samym sobą jedynie poprzez swoją cielesność, to ciało nie może mu wyjaśnić natury człowieka ani sensu jego istnienia. Ludzkie ciało nie wie przecież, kim jest człowiek, ani po co żyje. Ono odczuwa jedynie własne potrzeby i fizjologiczne uwarunkowania. Człowiek skupiony jedynie na swojej cielesności pozbawia się szansy na to, by zrozumieć całego siebie i by odpowiedzialnie kierować własnym życiem. Z konieczności poddaje się wtedy dyktaturze ciała.

Podobnie człowiek nie może zrozumieć siebie, jeśli próbuje rozszyfrować własną tajemnicę wyłącznie poprzez pryzmat sfery psychicznej, czyli wtedy, gdy skupia się na swoich subiektywnych przekonaniach lub

doraźnych przeżyciach emocjonalnych. Psychika bowiem nie jest źródłem człowieczeństwa, ani źródłem prawdy o człowieku. Jest jednym z jego sposobów doświadczania samego siebie i spotykania się z samym sobą. Jest intelektualną i emocjonalną reakcją człowieka na własną tajemnicę i sytuację życiową. Umysł ludzki posiada zdolność myślenia, ale nie jest źródłem wiedzy o naturze i powołaniu człowieka. Może tę tajemnicę odkrywać, ale nie może jej własną mocą wymyślić czy ustalić. Człowiek, dla którego jego własne myślenie jest najwyższym i jedynym autorytetem, kieruje się tak zwaną logiką prywatną i wprowadza samego siebie w świat subiektywnych iluzji. W konsekwencji pozbawia siebie szansy na zrozumienie samego siebie i na odpowiedzialne pokierowanie własnym życiem.

Duchowość zaczyna się dopiero tam, gdzie człowiek wznosi się ponad swoje ciało i ponad swoją psychikę, aby postawić sobie pytanie o to, jaki sens ma jego ciało, jego myślenie i jego emocje, a także jaki sens ma on sam oraz życie, które stało się jego udziałem. Niezwykłością sfery duchowej jest zatem fakt, że tylko w tej sferze człowiek może zapytać siebie i innych o własną tajemnicę nie z jakiejś perspektywy cząstkowej (np. cielesnej czy psychicznej), lecz z perspektywy całej swojej rzeczywistości jako osoby. I tylko w sferze duchowej człowiek staje się kimś

w pełni wolnym. Wolność ludzka oznacza bowiem w swej istocie zdolność zajęcia świadomej i dojrzałej postawy wobec siebie i świata wokół siebie. Nie ma zatem wolności bez duchowości.

Wychowanie ku pełni człowieczeństwa, a co za tym idzie ku duchowemu rozwojowi i to umożliwiającym warunkom, wydaje się być szczególnie ważnym zadaniem w rzeczywistości społeczeństwa utylitarnego, przechodzącego uciążliwy okres przebudowy społecznej i gospodarczej. W takiej sytuacji przyszłość odślaniać się może zazwyczaj przez radykalność różnych, często skrajnych wyborów („albo-albo”). W tak niestabilnej rzeczywistości człowiek gubi perspektywę własnego życia. Egzystencjalny dylemat typu: „ku czemu zdążać, jak osiągać sukces, a jak stronić od dotkliwej porażki” staje się coraz trudniejszy do rozwiązania. Wybór między dwiema równie przykrymi ewentualnościami nigdy nie należy do rzeczy prostych, często niszczy ludzką potencję życiową. Zburzone zasady życia społecznego, wieloznaczność zamiast jasnych reguł i norm uczestnictwa społecznego przeobrażają się w barierę wewnętrznego i zewnętrznego organizowania się ludzi postawionych w sytuacjach trudnych. Z czasem prowadzi to do zaniku instynktu trwania, afirmacji siebie i innych wbrew przeciwnościom

losu. Nierzadko nawet współczesność postrzega się jako „taniec nihilizmu ze śmiercią”, odsłaniającego niesłyszana rozległość problemów historycznych, filozoficzno-egzystencjalnych, politycznych czy społecznych. Rzeczywistym wymiarem dylematów współczesności wydaje się zatem wybór jednego z dwóch porządków istnienia i bycia, mianowicie wybór pomiędzy kartezjańskim łaodem rozumu a pascalowskim łaodem serca.

Konsekwencją tego wyboru, odsłaniającego zalety i niedostatki obydwu, jest właśnie cywilizacja nieładu i chaosu. Smutku przydaje wszystkiemu postmodernistyczny, ponowoczesny irracjonalizm, który każe wątpić niemalże we wszystkie osiągnięcia, zwłaszcza gdy rozważa się je pod kątem dobra człowieka. Taka sytuacja, z oglądu zewnętrznego, może prowadzić do wniosku o narodzinach człowieka „bez pewności, który nie może uczynić nic innego, jak tylko zaakceptować ideę, iż wszystkie wartości są względne i podlegają procesom rozwoju tak, jak procesom rozwoju podlega sama natura”. Rodzi się zatem i upowszechnia, niezależnie od wszelkich wysiłków podejmowanych w procesie wychowania, ten rodzaj osobowości, który nazywany jest osobowością ironiczną.

Potrzebna jest zatem rzetelna refleksja i rekonstrukcja filozofii wychowania, skierowanej na ponowne

„odkrywanie” człowieka, jego wymiaru duchowego i wartości przyjętych za święte, jednakże przy udziale myślenia krytycznego, analitycznego, reinterpretującego wiele nurtów społecznego pojmowania człowieka i jego szans na obecność w świecie. Dlatego – także w ramach konferencji – pragniemy podjąć krytyczną refleksję nad współczesną kondycją człowieka i jego rozwoju duchowego w płaszczyźnie społeczno-edukacyjnej, pytając o sposoby badania postaw wobec duchowości lub przekonań odnoszących się do niej, również sposoby przeżywania duchowości, uświadamiania jej sobie, związków duchowości z osobowością, zachowaniami i postawami ludzi poprzez analizę modeli kształcenia aksjologicznego oraz badanie funkcji wartości w edukacji europejskiej i polskiej.

Podstawą refleksji pedagogicznej jest integralne ujęcie człowieka. Realizacji tego zadania sprzyja interdyscyplinarne otwarcie badań pedagogicznych, które, czerpiąc z innych dyscyplin poznawczych, wzmacniają właściwy sobie punkt widzenia. We współczesnych dyskusjach pojawiła się koncepcja „pełni człowieczeństwa”, która zdaje się współgrać z wymogiem integralnego spojrzenia na człowieka. Ten motyw, ważny także dla pedagogiki, pojawił się w filozofii, zwłaszcza antropologii, w humanistycznych ujęciach

psychoanalizy mówi się o nim przy okazji personalistycznych oraz religijnych aspektów wychowania.

Odnawianiu pytań o optymalne środowisko wychowawcze człowieka towarzyszyła zawsze troska, by równie głęboko, jak i integralnie teoretycznie uchwycić oraz praktycznie dowartościować te elementy, które sprzyjają procesowi kształtowania człowieczeństwa w samym człowieku oraz prawidłowo kierować relacjami społecznymi. Ta podstawowa troska dynamizowała powstawanie teorii wychowawczych, motywowała dokonywanie ich korekt i czasami pomagała dostrzec popełnione błędy. Dochodzi też czynnik społeczno-kulturowy, który dostarcza wzorów i stylów myślenia o człowieku, wyznacza tendencje tego, co przyjmuje się za nowe i pożądane, by nie powiedzieć, że modne. Dość często trend innowacyjny zakreślał horyzont tego, co w pedagogice przekroczone, zamknięte na dyskusję czy wprost niepożądane i szkodliwe. Jesteśmy pouczeni porażkami, jakie stały się udziałem oświeceniowo-pozytywistycznej formacji intelektualnej, co w znacznej mierze doprowadziło do współczesnego kryzysu zbyt redukcyjnie definiowanej wiedzy z jej racjonalnością. Niektórzy twierdzą, że uczestniczymy w fenomenie po-nowoczesności, akcentującej

równorzędną wielość punktów widzenia, gdzie trudno jest cokolwiek rozsądzić pod względem racji a dominującą i zalecaną postawą jest deliberująca tolerancja jako odbicie postaw wyrażanych w demokratycznym społeczeństwie.

Zakładamy, że istnieje pewna ciągłość kultury zachodniej, w ramach której mieliśmy do czynienia z bogatym wachlarzem przesileń, przełomów oraz kryzysów. W odpowiedzi na te wyzwania pojawiły się też zróżnicowane formy ich przełamania: od zerwania, rewolucji, po powrót i restaurację. Wydaje się jednak, że najbardziej rozwojowy (i bezpieczny) pozostaje model poszukiwania elementów łączących to, co nowe (nova) ze starym (vetera). W tym też kontekście pragniemy odnowić pytanie o miejsce duchowości w wychowaniu człowieka, w tworzeniu środowiska jego życia i działania. Powracając do przypomnianych formacji intelektualnych warto pamiętać, iż nurt oświeceniowo-pozytywistyczny dążył do wykluczenia oraz neutralizacji wymiaru religijno-duchowego z horyzontu ludzkiej wiedzy, także wiedzy o samym człowieku. Po-nowoczesność z kolei zdaje się bezbrzeżnie otwierać na post-sekularne formy religijności a duchowość traktuje jako nieokreślony rezerwuuar potencjalności.

W tak zarysowanym spectrum, choć z pewnością nie jest wyczerpane,

zapraszamy do dyskusji nad miejscem duchowości w wychowaniu – a heurystycznym przewodnikiem po tej niezwykle złożonej i bogatej rzeczywistości pragniemy uczynić m.in. Anselma Grüna. Ten niemiecki pisarz, psychoterapeuta i teolog, także benedyktyński zakonnik katolicki zdaje się koncentrować swoje szerokie i wielowymiarowe poszukiwania wokół koncepcji „pełni człowieczeństwa”, co daje nadzieję na odnalezienie nowych impulsów i inspiracji dla samej pedagogiki, zwłaszcza tych z jej ujęć, które (dalekie od redukcji antropologicznych) otwarte są na integralne spojrzenie na człowieka i mogą zdynamizować złożony proces jego wychowania.

Pomimo że jego działalność naukowa, pisarska, duszpasterska, terapeutyczna nie jest sensu stricto pedagogiczna, jednak ze względu na cel jego twórczości jest zbieżna z celami edukacji, wychowania i pedagogiki. Zakres jego zainteresowań dotyczy zdecydowanie poszukiwania drogi realizacji pełni człowieczeństwa zarówno od strony określenia zasad i założeń teorii, jak i w praktycznym wymiarze nauczania i towarzyszenia zainteresowanym (wychowankom i wychowawcom). Jest zwolennikiem poszerzenia procesu wychowania człowieka o perspektywę integralnego rozwoju, której źródła dostrzega w nauce chrześcijańskiej.

Wartości zawarte w Biblii oraz tradycji chrześcijańskiej stanowią podwaliny dla budowania drogi ku spełnionemu człowieczeństwu.

Integralne wychowanie musi dotyczyć człowieka całego. Niebezpieczeństwo redukcjonizmów prowadzi na bazie przyjęcia fałszywej lub niepełnej antropologii do deformacji procesu wychowawczego oraz instrumentalizacji podmiotu wychowania. Należy interpretować i „zrozumieć” współczesnego człowieka we wszystkich wymiarach, stąd koncepcja rozwoju do pełni człowieczeństwa musi być ujmowana interdyscyplinarnie (antropologia, filozofia, psychologia, teologia, pedagogika) z racji wielowymiarowej struktury ludzkiej. Pluralistyczna, globalna kultura, której charakterystycznymi objawami są zmienność, szybkość zachodzących procesów, przewartościowanie istniejących systemów wartości, odrzucenie wartości tradycyjnych rodzi utratę stabilności oraz niesie perspektywę fragmentarycznego i chwilowego traktowania rzeczywistości ludzkiej oraz świata.

Jednym z celów konferencji jest także próba odczytań pedagogicznych twórczości Grüna oraz analiza możliwości adaptacji jego interdyscyplinarnej koncepcji rozwoju człowieczeństwa. Analiza w perspektywie odniesienia do

istniejących teorii i systemów pedagogicznych ma na celu poszukiwanie punktów stykowych oraz nowatorskich dla teorii i praktyki nauczania i wychowania. Zasadniczym problemem, który chcemy również podjąć jest poszukiwanie odpowiedzi na pytania: które elementy przekazu – wchodzące w skład „grünowskiego” ujęcia pełni człowieczeństwa – mogą inspirować współczesny model wychowania

integralnego na tle antropologiczno-egzystencjalnych koncepcji w pedagogice i być wprowadzane do praktyki wychowawczej oraz jakie znaczenie w jego propozycji ogrywa współcześnie pomijany i często niezrozumiany – obszar duchowości osoby, jej rozumienia i roli w praktyce wychowawczej, uwzględniającej holistyczny wymiar człowieka?

I Moduł: DUCHOWOŚĆ W EDUKACJI

Główne założenia modułu zostały opisane powyżej w ogólnym wprowadzeniu do tematyki konferencji.

Proponujemy Państwu następujący zakres tematyczny konferencji:

1. Duchowość w systemach edukacyjnych.
2. Duchowość w procesie rozwoju i wychowania.
3. Znaczenie duchowości w życiu społecznym.
4. Duchowość w sytuacji przeobrażeń społeczno-politycznych.
5. W poszukiwaniu źródeł duchowości.
6. Dialog duchowości i psychologii rozwoju człowieka.
7. Duchowość a teologia.
8. Duchowość i sens życia.
9. Duchowość w procesie kształtowania etycznej tożsamości współczesnego człowieka.

II Moduł: DUCHOWOŚĆ A ODPOWIEDZIALNOŚĆ W PRACY I BIZNESIE

Globalna kultura, której charakterystycznymi objawami są zmienność, przewartościowanie istniejących systemów wartości, chwilowe traktowanie rzeczywistości ludzkiej i dominująca motywacja ekonomiczna, wywołuje poczucie alienacji i rozczarowania światem. Dlatego w przestrzeni społecznej dostrzec można rosnące zainteresowanie podejściem skierowanym na pożytkowanie duchowych zasobów dla dobra wszystkich, a aktywność w tym zakresie przypada w udziale także ludziom biznesu. Działalność gospodarcza nie kończy się na produkcji dóbr materialnych i wytwarzaniu bogactwa, ma społeczną i moralną funkcję wpływającą z godności zaangażowanych w nią ludzi i zasady pierwszeństwa dobra wspólnego i patrzenia w przyszłość.

Rosnące wymagania życia zawodowego, presja czasu i konkurencyjności, obawy związane z miejscem pracy, determinują modyfikację myślenia o życiu zawodowym i poszukiwanie nowego do niego podejścia. Badania naukowe przekonują, że firmy, które kierują się wartościami, w dłuższej perspektywie odnoszą też

większe sukcesy. Jednak presja sukcesu, minimalizowanie kosztów i maksymalizowanie zysków w krótkim czasie w wielu przedsiębiorstwach biorą górę. Dlatego ważne jest, żeby ludzie, którzy odnoszą sukcesy w sferze ekonomii i stosują przy tym zasady etyki i wrażliwości pokazali, że model ten działa. Do takich osób należy Anselm Grün, teolog, mnich i zarządca finansowy – odpowiedzialny za rozwój gospodarczy i finanse zakonu, gość specjalny konferencji, który przekonuje o ważności klimatu duchowego instytucji, konieczności kreatywnego podejścia do posługiwania się pieniądzem i roli duchowości w wypaleniu i wyczerpaniu zawodowym.

Celem konferencji – w tzw. module plockim – jest poszukiwanie „społecznego systemu odpornościowego” dla biznesu, próba odpowiedzi na pytania, jak w dzisiejszych czasach można kierować i zarządzać przedsiębiorstwem, nie tracąc przy tym z oczu jednostki i troski „o wspólny dom”, jak połączyć sukces finansowy i odpowiedzialność, myślenie o gospodarce i dobrobycie w kulturze uwzględniającej wartości uczciwości, sprawiedliwości i solidarności.

Proponujemy Państwu następujący zakres tematyczny konferencji:

1. Równowaga pomiędzy pracą a życiem duchowym
2. Praktyka duchowa i rozwój osobisty a zaangażowanie w pracę i karierę
3. Etyczny biznes
4. Wartości – klucz do trwałego sukcesu w biznesie
5. Kreatywne posługiwanie się pieniądzem
6. Benedyktyński kompas orientacji w biznesie
7. Ekologia gospodarcza i społeczna
8. Zrównoważony rozwój firmy
9. Duchowość a zarządzanie

III Moduł: DUCHOWOŚĆ I KOMUNIKACJA WE WSPÓŁCZESNEJ RODZINIE

Motywytem przewodnim tzw. modułu olsztyńskiego – realizowanego w ramach międzynarodowej konferencji naukowej pt. Człowiek – duchowość – wychowanie – jest relacją, jaka zachodzi między współczesną rodziną, a duchowością i komunikacją jej członków. Zaproszenie kierujemy zarówno do osób, które na gruncie naukowym, edukacyjnym oraz profilaktycznym podejmują działania w obszarze wspierania funkcjonowania rodziny, jak również do osób, które piastując funkcje na różnych szczeblach administracji państwowej i samorządowej, kształtują politykę prorodzinną państwa. Konferencja stanowić będzie platformę umożliwiającą podzielenie się wiedzą i doświadczeniem związanym ze współczesnymi wyzwaniami i potrzebami

rodziny w obszarze duchowości i komunikacji, jak również w obszarze relacji rodziny z podmiotami współodpowiadającymi za jej funkcjonowanie w powyższych wymiarach.

Motywytem inspirującym nas do zorganizowania tak pomyślanej wymiany myśli naukowej jest nauczanie niemieckiego teologa, znawcy psychologii i psychoterapii – ojca dr Anselma Grüna OSB, który podczas konferencji zaszczyca nas swoją obecnością.

Anselm Grün poszukuje w swoich analizach możliwości prowadzenia człowieka do pełni rozwoju człowieczeństwa według tradycji kulturowej związanej z przywracaniem mu integracji wewnętrznej,

nawiązywaniem przez niego głębokiej, harmonijnej i odpowiedzialnej relacji z otoczeniem. Prowadzenie innych oznacza w pojęciu ojca Anselma budzenie życia w człowieku, odwoływanie się do jego wewnętrznego potencjału – według drogi i zasad pozostawionych przez jeden z najstarszych systemów wychowania człowieka w tradycji monastycznej chrześcijaństwa. Zagadnieniem zajmującym istotne miejsce w twórczości Grüna jest m.in. międzyludzka komunikacja. W swoim nauczaniu poświęca on szczególną uwagę roli języka w przekazie wartości oraz treści wiary. Poglądy Ojca Anselma usytuowane w perspektywie egzystencjalnej,

antropologicznej, personalistycznej i dialogicznej koncepcji wychowania człowieka wydają się odpowiedzią na wyzwania współczesności. Jednym z tych wyzwań jest niewątpliwie nowa sytuacja społeczno-kulturowa oraz przemiany które na niesłychaną skalę zaszły na przełomie XX i XXI wieku. Postęp cywilizacyjny i techniczny spowodował odejście i utratę stabilnych wzorców i wartości na rzecz pragmatycznego, utylitarnego stylu życia w skali makro jak i w indywidualnym wymiarze. Dlatego w poszukiwaniu odpowiedzi na pytania o kształt rodziny oraz sposoby wspierania jej rozwoju ważna i konieczna wydaje się naukowa wymiana myśli.

Proponujemy Państwu następujący zakres tematyczny konferencji:

1. Rola duchowości we współczesnej rodzinie.
2. Duchowość rodziny jako zjawisko wielowymiarowe i interdyscyplinarne.
3. Podstawy duchowości rodziny.
4. Etyczne wyzwania życia rodzinnego.
5. Komunikacja małżeńska.
6. Relacja komunikacyjna: rodzic – dziecko, a także: rodzic – dziecko – nauczyciel.
7. Język komunikowania prawd wiary oraz wartości moralnych w rodzinie.
8. Wychowanie a język.
9. Przemoc w komunikacji rodzinnej i sposoby jej zapobiegania.
10. Polityka prorodzinna oraz inicjatywy społeczne wspomagające życie rodzinne.

Jesteśmy również otwarci na inne propozycje referatów, które wpisywałyby się w obszar tematyczny konferencji. Do udziału w niej zapraszamy socjologów, filozofów, teologów, pedagogów, psychologów, a także pragmalingwistów zainteresowanych problematyką komunikowania wartości, procesem wychowania, językiem wychowania oraz etycznymi aspektami komunikacji, biznesu i pracy.

JĘZYK KONFERENCJI: język polski, język niemiecki, język angielski

MIEJSCE KONFERENCJI

Konferencja odbędzie się w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (moduł I), Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku (Moduł II) oraz w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie (Moduł III)

OPŁATY

Aktywny udział w konferencji wiąże się z opłatą uwzględniającą materiały konferencyjne, catering konferencyjny, usługę tłumaczenia symultanicznego w obrębie języków konferencji oraz publikację artykułu w ramach recenzowanej monografii wieloautorskiej wydanej w wydawnictwie znajdującym się na liście wydawnictw naukowych ogłoszonej 18 stycznia 2019 roku przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Opłatę za udział w konferencji należy uiścić w kwocie 350 zł – w przypadku modułu I (tzw. „warszawskiego”) bądź 150 zł – w przypadku modułów II i III (tzw. moduły „płocki” i „olsztyński”). W przypadku uczestnictwa w dwóch bądź trzech modułach, obowiązuje jedna opłata w wysokości 350 zł, natomiast wybór jednego modułu – płockiego lub olsztyńskiego, wiąże się z opłatą 150 zł.

Bierny udział w konferencji łączy się z uiszczeniem opłaty w wysokości 50 zł, co jest związane z udostępnianą usługą tłumaczenia symultanicznego.

Certyfikat uczestnictwa w konferencji otrzyma osoba, uczestnicząca w minimum jednym zaproponowanym module.

TERMINY

Zgłoszenia uczestnictwa w konferencji (na podstawie wypełnionej i podpisanej karty zgłoszenia uczestnictwa) prosimy przesać do dnia **10 września 2019 roku** na adres gruen@uksw.edu.pl

Dokonywanie wpłat za uczestnictwo w konferencji – do dnia **15 września 2019 roku**, należy wnieść na następujące konto:

Santander Bank Polska S.A.; nr **81 1090 1014 0000 0001 2229 7627**

W tytule przelewu prosimy wpisać: **Imię i nazwisko; „Człowiek – Duchowość – Wychowanie”**.

PUBLIKACJA POKONFERENCYJNA

Rezultatem konferencji będzie recenzowana monografia naukowa wydana przez wydawnictwo, znajdujące się na liście wydawnictw naukowych, ogłoszonej 18 stycznia 2019 roku przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zgodnie z zapowiadanyimi regulacjami za opublikowanie rozdziału w tego typu monografii zbiorowej autor otrzymuje 20pkt.

Artykuły przygotowane zgodnie z wytycznymi edytorskimi prosimy przysyłać do **31 października 2019 roku** na adres gruen@uksw.edu.pl

Przesłane propozycje artykułów zostaną poddane podwójnej recenzji. Otrzymanie pozytywnych opinii recenzentów jest warunkiem niezbędnym do zamieszczenia artykułu w publikacji pokonferencyjnej.

INFORMACJI UDZIELA

dr Zbigniew Kulesz, tel. 691 269 956, e-mail: zbigniew.kulesz@uwm.edu.pl

mgr Monika Wolińska, tel. 698 740 225, e-mail: m.wolinska@pwszplock.pl

E-mail konferencji: gruen@uksw.edu.pl

Serdecznie zapraszamy

WARSZAWA PŁOCK OLSZTYN

3 – 5 października 2019